

LEARNING GUIDE

Week No.: 6

PAKSA: Mga Napapanahong Isyung Lokal at Nasyonal

INAASAHANG KAKAYAHAN:

Pagkatapos ng araling ito, magagawa ng bawat estudyante na:

1. makapaglahad sa mga programang magpapalakas sa Filipino sa iba pang larang;
2. makapagpaliwanag sa mahalagang gampanin pang Komisyon sa Wikang Filipino katuwang ang iba pang sektor sa pagtatawid ng mga programa sa Filipino sa iba pang larang;
3. makapagtalakay sa mahahalagang usaping pangwika na maglililaw sa kabatiran ng maraming Pilipino mula sa iba-ibang larang;
4. makapagbagi sa mga mabubuting programa ng piling ahensya ng pamahalaan na nagtataguyod ng Filipino sa iba pang larang.

NILALAMAN

- Anu-anong paksa ang madalas ninyong pag-usapan sa iba-ibang konteksto ng komunikasyon? Magtala ka ng tig-tatlo sa bawat kahon

SA KONTEKSTONG PANTAHANAN

- 1.
- 2.
- 3.

SA KONTEKSTONG PAMPAARALAN

- 1.
- 2.
- 3.

Mga Napapanahong Isyung Lokal at Nasyonal

Paggamit ng Filipino sa mga Napapanahong Isyu

Sa gitna ng kabi-kabilang layon ng mga institusyong maabot ang globalisasyon, mahalagang linawin na ang mga hakbang na ito ay kailangang magsimula sa pagtatampok ng mga gawain at konseptong lokal. Ang lokalisasyon ay pundasyon ng globalisasyon.

Sa paggamit ng Filipino, naitatampok ang mga mahahalagang konsepto at isyu na kilala at malapit sa sikmura ng sambayanang Pilipino. Ang tulong nito ay lubos na nauunawaan at nakakagawa ng mga tiyak na paraan ng paglutas sa mga suliranin kapag naitaas na sa diskursong panlipunan.

Humor sa Isyung Kahirapan, Edukasyon, Krimen, Kasarian at Kalusugan

Bilang pagsilip sa diskursong Pilipino at sa layong ipaliwanag ang pagka-Pilipino, maaaring salaminin ang nakagawiang paggamit ng humor sa mga panahong humaharap ang Pilipino sa mga napapanahong isyu. Pinatunayan sa survey para sa United Nations international Day of Happiness, ikalima ang Pilipinas sa pinakamasayang bansa sa mundo (CNN Philippines, 2014). Nakikita nating midyum ang pagbibiro upang mailunsad ang diskurso sa mga paksang kinakaharap natin sa buhay at pamayanang kinabibilangan natin.

Sa pananaliksik nina Caro et. Al. (2017), sinuri ang mga pahayag mula sa Alamat ng Rock and Roll to the World ng komedyanteng si Ryan Rems Sarita. Sosyolohikal ang naging pagsipat.

Narito ang mga piling bahagi ng saliksik.

ISYU	HUMOR SA PAHAYAG	PATUNAY
Kahirapan	<p>Alam n'yo sabi nila, sa sobrang hirap namin, mas mahirap pa kami sa daga. Kahit 'yong bahay namin, walang daga.</p> <p>Alam n'yo sanay na akong matulog ng gutom. Kaya lang, kapag natutulog ako'y nananaginip, napapanaginipan ko kumakaim ako ng pansit. 'Yon pala, buhok ko lang 'yon.</p> <p>Sa sobrang hirap ng buhay, nasubukan na ng pamilya ko ang magdildil ng asin. Kung kaya't nu'ng una kong sweldo bumili ako ng isang sakong asin.</p>	<p>Batay sa sarbey ng Social Weather Station (SWS) nasa 11.2 milyong pamilya ang nagsabing sila ay mahirap.</p> <p>Sa malaking bilang ng mahihirap sa bansa at sa mababang pasahod at iilan lamang sa sektor ng mahirap ang kumikita ng minimum wage na pumapasok ng P466, maaaring asahan ang kakapusan.</p>
Edukasyon	Hate niya raw ang Math pero kapag baon ang pinag-usapan daig pa ang Mathematician.	Taong 2015 ang may pinakamataas na budget na

	<p>Siguro kung may subject na Tamad, ako na ang valedictorian.</p> <p>Tips para hindi ka ma-late bukas: mag-absent ka na lang.</p>	<p>P778.6 bilyon para sa edukasyon.</p> <p>Sa kabilang mga tulong na ito mula sa pamahalaan, kapansin-pansin ang pagbaba ng bilang ng mga mag-aaral mula elementarya tungong sekondarya at iilan lamang ang nakakapag-aral sa kolehiyo. Noong 2015, 13,301,248 sa elementarya at 5,928, 042 sa sekondarya.</p>
Krimen	<p>Miyembro ako ng riding in tandem. Problema lang wala pa kaming pambili ng motor kaya in tandem muna kami.</p> <p>Alam n'yo one time, pinasok ang bahay namin ng mga magnanakaw na akyat-bahay. Nagkatitigan kami. Sabi nila, "oy, nauna ka na pala.</p> <p>Sabi nila, dahil sa cellphone, bumibilis ang takbo ng buhay ng buhay. Bumibilis din ang takbo ng mga snatcher. " Boyet! Boyet! Cellphone ko 'yan.</p>	<p>Lumabas sa datos ng Philippine National Police (PNP) na tumaas ng 17.86 na bahagdan ang krimen sa bansa mula pa lamang Enero hanggang Mayo, 2014.</p> <p>Samantala, sa pinakahuling datos ng PNP Cime Research and Analysis Center, Naga ang nakapagtala ng average na krimen na 273.83 kada buwan, mula Enero hanggang Abril, 2018. Pinakamababa naman sa Ormoc City na may 15.06.</p> <p>Dagdag pa, nabanggit din na ang Quezon City ay nauna sa ranggo ng mga kaso ng panggagahasa, pananakit, pagnanakaw at carnapping.</p>
Kasarian	<p>Alam n'yo, sa totoo lang, unti-unti na akong nai-inlove sa bestfriend kong si Roger. Lalo na kapag nagdadamit-babae siya. Problema lang, ayaw niya mag-ahit.</p> <p>Bagong babae, bagong gastos. Kaya hindi ako na, nambabae, magastos. Doon na lang ako sa luma steady lang ang gastos.</p>	<p>Nabibilang ang #BabaeAko movement sa inilahad ng Time na maimpluwensyang tao sa internet.</p> <p>Inilunsad ito matapos ang sunud-sunod na tirada (misogynistic remarks) umano ng Pangulong Duterte sa mga kababaihan.</p>

	Sabi nila pangit daw sa babae ang nagmumura sabi ko naman bakit ‘yong iba hindi pa nagmumura ang pangit na?	Sa kabilang banda, pinalakas ng tinatayang dalawampung libo pataas na bilang (mas mataas ng makatlong ulit mula sa nakaraang taon) ng mga dumalo ang hangaring itaguyod ang kapakanan ng LGBTQIA sa ginanap na Pride March nitong Hunyo 30, 2018. Ipinagdiwang ang kanilang komunidad at ang martsa para sa pagkapantay-pantay.
Kalusugan	<p>Sabi nila “Laughter is the best medicine.” Kaya’t noong nasa ospital ang tatay ko, pinatawa ko nang pinatawa. Hayun namatay siyang nakangiti.</p> <p>Alam n’yo, naawa ako sa mga pulubing vegetarian. Bakit ka naman mag-ve-vegetarian eh pulubi ka na nga? Dapat, eat all you can.</p>	<p>Kahit ang programang pangkalusugan ay nalalagay rin sa isyu ng imbestigasyon. Hiniling ang pagpapatibay ng hindi angkop na paggastos sa P8.1 na bilyong proyekto upang itayo ang tinatawag na School-based barangay health stations sa ilalim ng dating Pangulong Benigno Aquino.</p> <p>Nauna rito, naging laman ng balita ang kontrobersya sa Dengvaxia vaccine na nagdulot ng kapahamakan sa sampung bahagdan ng 800,000 na mga mag-aaral na naturukan nito. Ibinintang din ang korupsiyon sa pagbili ng nasabing uri ng bakuna. Binuksan pa noong 2017 ang simula ng pandinig nito sa Senado.</p>

Konsepto ng Bayani

Muling ginising ang kamalayan ng manonood na Pilipino ng nilikhang paghingi ng paglinaw ni CHED Commissioner Ronald Adamat hinggil sa konsepto ng programang Bagani. Sa kaniyang hiling, inilahad na siya ay nangangamba sa ibang paraan ng pagpapakilala ng Bagani bilang bayani na nagtataglay ng kapangyarihang mahika. Sinabi pa ni Adamat, na maaaring nakaligtaan ng mga manunulat at producer ng programang pantelebisyon ang pagsaalang-alang sa kultura ng mga katutubo kaya’t kinakailangan ang paliwanag at paglilinaw. Tinugunan naman ito ng produksyon at nagkaroon sila ng pag-uusap.

Ang Bagani para sa mga Manobo ay tumutukoy sa mga mandirigman na tagatanggol ng kanilang komunidad.

Kung uugatin ang pagkakilala sa bayani, maaaring nakabakas ito sa ating panitikan. Pinatunayan ito ni Cruz (2006), sa kanyang papel na Si Lam-ang, si Fernando Poe Jr., at si Aquino: Ilang kuru-kuro tungkol sa Epikong Filipino. Ang mga nabanggit na personalidad ay halimbawa umano ng arketipong bayani na matagal nang nakaukit sa malay ng lahing Filipino. Matatagpuan ang arketipong bayaning ito sa mga katutubong epiko. Ginawa niyang template upang makabuo ng morpolohiya ng anda ng mga epiko sa Pilipinas ang modelo mula kina Propp at Campbell.

MGA KATANGIAN NG ISANG BAYANI:

- Nangingibabaw ang interes sa lipunan kaysa sa sariling interes.
- Nagiging laging handa na ialay ang buhay para sa ikabubuti ng lahat.
- Mas inuuna ang kapakanan ng ibang tao kaysa sa sariling kapakanan.
- Handang mamatay para sa bansang sinilangan.
- Buong katapatan ang ibibigay sa sariling bayang pinaglilingkuran.
- Buong puso at buong sarili ay kayang ibigay para makatulong sa iba.
- Responsable sa kanyang mga pinangakong tutuparing tungkulin.
- Matapang at mapagkumbaba.
- May matigas na paninindigan at matibay na prinsipyo para sa ikabubuti ng lahat.
- May isang salita.
- May taglay na kabutihan sa puso at handang tumulong sa iba.
- May taglay na katalinuhan at may kakayahang mag-isip ng mga stratehiya tungo sa kaunlaran ng lahat.
- May layong mapaunlad at maisulong ang katahimikan ng lahat.
- May pagkahumaling sa kanyang ginagawa.
- May mga basehan at hindi nagpadalus-dalus sa kanyang mga disisyon.
- Isang taong hinahangaan at tinularan ng lahat dahil sa tapang, bukod- tanging mga nagawa, at sa mga marangal niyang katangian.

ILAN SA MGA TAONG ITINUTURING NA BAYANI:

- ✓ Mga Pambansang Bayani o National Heroes (Dr. Jose P. Rizal, Andres Bonifacio, Emilio Aguinaldo, atbp.)
- ✓ Mga Hukbong Sandatahan ng Pilipinas
- ✓ Mga Guro
- ✓ Overseas Filipino Workers (OFW's)
- ✓ Mga martir, mga santo, at iba pa

LLS (Last Line Syndrome): Danas sa mga Isyu sa Paligid

Pamilyar ito sa danas ng mga Pilipino. Nagiging malapit ang mga quotable line sapagkat maaaring may sub-text ang mga ito na gustong sabihin sa manonood. Tiyak naman iyon na tumutusok sa kanyang pag-iral sa lipunan. Binanggit ni Lee (2003) sa kanyang Scriptwriting Manual na nakakabit sa linya ang kargang isyu o tema na karga ng pelikula. May buhay ang mga tauhan. Dagdag pa niya, may inner at outer ang tao na makikita sa kanyang mga salita.

Narito ang mga popular na pahayag mula sa pelikulang Pilipino na naglalahad sa mga isyung pamilyar sa karanasang panlipunan. Tinipon ito mula sa mga piling tala nina Evasco at Ortiz (2008) at Lee (2003). Pag-usapan sa klase ang mga naka angklang isyu sa mga dayalogong ito.

ARTISTA AT PELIKULA	PAHAYAG
Sharon Cuneta Madrasta	<i>"I was never your partner. I'm just your wife kaya 'di mo ako nirespeto."</i>
Nora Aunor Himala	<i>"Walang himala! Ang himala ay nasa puso ng tao! Nasa puso nating lahat."</i>
Nora Aunor, Minsa'y Isang Gamu Gamu	<i>"My brother is not a pig! My brother is not a pig! Ang kapatid ko'y tao, hindi baboy damo."</i>
Vilma Santos Relasyon	<i>"Simple lang naman ang hinihingi ko. Kung hindi mo 'ko marespeto bilang asawa, respetuhin mo naman ako bilang kaibigan. Kung hindi naman, respetuhin mo 'ko bilang tao."</i>
Vilma Santos Sister Stella L	<i>"Ako ay Kristiyano, higit sa lahat ako ay tao. Kung nandito lamang si Kristo sa ibabaw ng lupa alam kong kasama ko Siya sa pakikipaglaban."</i>
Jolina Magdangal Labs kita, okey kalang?	<i>"Oh yes, kaibigan mo ako. Kaibigan mo lang ako... And I'm so stupid to make the biggest mistake of falling in love with my best friend."</i>
Vilma Santos Anak	<i>"Sana tuwing umiinom ka ng alak....habang hinihithit mo ang sigarilyo mo at habang nilulustay mo ang perang pinapadala ko! Sana maisip mo rin kung ilang pagkain ang tiniis kong hindi kainin para lang makapagpadala ako ng malaking pera rito. Sana habang nakahiga ka diyan sa kutson mo, natutulog, maisip mo rin kung ilang taon akong natulog mag-isa habang nangugulila ako sa yakap ng mga mahal ko. Sana maisip mo kahit kaunti kung gaano kasakit sa akin ang mag-alaga ng mga batang hindi ko</i>

	<p><i>kaano-ano samantalang kayo, kayong mga anak ko hindi ko man lang maalagaan. Alam mo ba kung gaano kasakit yon sa isang ina? Alam mo ba kung gaano kasakit iyon? kung hindi mu ako kayang ituring bilang isang ina. Respetuhin mo man lang ako bilang isang tao. Yun lang Carla... yun man lang.”</i></p>
--	--

Pantulong na Kawing

Basahin ang mga artikulo na nasa ibaba bilang pandagdag sa makabuluhang talakay ng paksa sa araling ito

- **Philippine Development Plan ng 2017-2022.** Mababasa ito sa <http://manila2018.dof.gov.ph>. Bigyang pansin ang programang pampamahalaan ng Pangulong Duterte hinggil sa Malasakit, Pagbabago at Patuloy na Pag-unlad na nakaangkla sa pangmatagalang plano para sa layon ng Ambisyon Natin para sa Pilipinas 2040 na matatag, maginhawa at panatag na buhay.
- **Zero to-point agenda.** Maaari itong mabasa sa www.manilatimes.net. Gawing sanggunian ang mga ito upang mas maunawaan sa mas mataas na diskurso ang mga isyung tinutugunan ng pamahalaan na tunay ngang malapit sa sikhura ng mga mamamayan.
- **Bigwas sa Neoliberalismo, Dutertismo Para sa Obrero: Mga Mungkahing Repormang Makamanggagawa sa Pilipinas** ni David Michael M. San Juan. Maaari itong mabasa sa www.academia.edu. Inilahad ni San Juan sa papel na ito ang napapanahong hakbang tungo sa pagbabago ng mga gawain at patrato sa mga manggagawang Pilipino.
- **Sagisag Kultura sa PTV.** Ito ay mapapanood sa PTV at maaari din sa YouTube. Itinatampok dito ang mga pagkilala sa angking sining at kultura ng bansa. Maaaring dalawin din ang <https://ncca.gov.ph>.
- **Mga Piling Episode ng Kultura, Sining at Iba pa.** Ang mga serye ng video na ito ay mula sa TVUP ng Pilipinas na inilathala rin sa YouTube. Itinatampok din ito ang mahahalagang pagtalakay tungkolsa mga programa ng Cultural Center of the Philippines at mga katangi-tanging kultura at sining sa ating bansa.

Talakay 5 _____

Ako, si _____ mula sa kursong _____ ay matapat na tumutugon sa mga tanong bilang pagkatawan sa aking pagkaunawa sa katatapos na aralin.

Mula sa pagtutok sa nilalaman, talakayin ang mga sumusunod:

- Paano makatutulong ang paggamit ng sariling wika sa talakayan hinggil sa mga napapanahong isyung lokal at nasyonal?

- Paano nakatutulong ang sariling wika upang matugunan ang mga suliraning kabuntot o kaugnay ng mga napapanahong isyung lokal at nasyonal?

- Bakit mahalagang magsimula ng talakayang panlipunan sa wikang mauunawaan ng maraming mamamayan?

- May puwang na ang Ingles sa talakayan hinggil sa mga napapanahong isyung lokal at nasyunal? Ipaliwanag.

- Paanong nakatutulong at nakapagdudulot ng suliranin ang lokal/ nayunal na midya sa pagpapakalat ng wikang pambansa?

SANGGUNIAN :

Melvin Orio Mortera (2019). Pantulong sa Kontekswalisadong Komunikasyon sa Filipino:
Kursong Filipino sa Mataas na Edukasyon. Books Atbp. Publishing Corp.

<https://www.pep.ph/guide/movies/142573/10-famous-lines-from-filipino-movies-a770-20190416-lfrm>

https://pdfrock.com/pdf-to-docx.html?queue_id=5f3c8216421873d3178b4568

LEARNING GUIDE

Week No.: 7

PAKSA: Mga napapanahong isyung Lokal at Nasyonal

Kultura/politikal/lingguwestikong/ekonomikong dislokasyon/ displacement/ marhinasyon ng mga Lumad at iba pang katutubong pangkat/ pambansang minorya, mga maralitang tagalungsod (urban poor), manggagawang kontrakwal, magsasaka, tindero/a, tsuper ng dyip at traysikel, kabataang manggagawa, out of school youth, migrante, atbp. sa panahong bunsod ng globalisasyon.

INAASAHANG KAKAYAHAN:

Pagkatapos ng araling ito, magagawa ng bawat estudyante na:

1. makapaglahad ng estadong lokal at nasyonal ng ating bansa;
2. makapagtalakay ng mahahalagang usaping lokal at nasyonal;
3. makapagbuo ng dokumentasyon sa mga napapanahong isyu para sa pagpapalaganap ng kaalaman.

NILALAMAN

Itala sa kahon ang TOP TRENDING paksang pinag-uusapan ng sambayan

Pulsohan mo ang ang mga ito.

Sikapang pakinggan ang panig ng sambayanan.

TOP TRENDING NGAYON!

- 1.
- 2.
- 3.
- 4.
- 5.

Mga napapanahong isyung Lokal at Nasyonal

SERBISYONG PABAHAY, PANGKALUSUGAN, TRANSPORTASYON, AT EDUKASYON

Pabahay

Ang isyu ng pabahay ay higit na nakakaapekto sa maraming mamamayan. Ang pabahay ay isang aksyon na mabigyan ng kaukulang matitirhan ang mga taong walang tahanan o nakatira lamang sa iskwat areas, pabahay rin para sa mga taong may low budget income at iba pa.

Pakikipag-tulungan ng mga lokal na pamahalaan ang pangunahing nakikitang solusyon ng John J. Carroll Institute on Church and Social Issues (ICSI) sa suliranin malaking problema sa pabahay ng pamahalaan. Ayon kay Ana Marie Karaos ng John J. Carroll Institute on Church and Social Issues (ICSI), tungkulin ng lokal na pamahalaan ng bawat lungsod na maisaayos ang mga problema ng kanilang munisipalidad patungkol sa pabahay ng mga residente partikular ng pamilyang nasa urban poor.

“Ang nakikita naming mas systematic na solusyon diyan ay kailangan talagang kumilos ang mga local government units tungkol dito sa surilaning ito, kasi ang NHA bilang isang national agency limitado lang din ang kaya niyang maimpluwensiyahan na mga propesyon, kaya ang mungkahi namin, ang mga local government ay simulan nilang tingnan talaga ano ba ang pangangailangan ng pabahay sa kani-kanilang sariling mga locality, sa local government nila...” pahayag ni Karaos sa Radio Veritas. Ipinaliwanag ni Karaos na sinasalamang naganap na pag-angkin ng mga miyembro ng grupong KADAMAY ang malala at seryosong problema ng pabahay sa bansa.

Paliwanag nito, hindi lamang isang simpleng masisilungan ang kinakailangan ng mga maralita kundi isang disentang matitirhan na may naaangkop na pagkukunan ng mga pangunahing pangangailangan tulad ng tubig, kuryente at malapit sa kanilang mga hanapbuhay.

Batay sa Global Homeless Statistics, 44-porsiyento ng mga Pilipino ang nananatiling walang maayos na tirahan kung saan matatagpuan sa Metro Manila ang pinakamarami sa mga ito.

Kaugnay nito, nakasaad sa panlipunang katuruan ng Simbahang Katolika ang pagtulong sa mga nangangailangan kung saan ang mga nagugutom ay nararapat na pakainin, ang mga walang tirahan ay dapat na patuluyin, ang mga walang maisuot ay dapat bigyan ng mga damit at sa mga nangangailangan ay hindi dapat magkakait. Ayon naman kay Manny Villar, sa 4th Philippines Property Awards “tinanggap ko ang Real Estate Personality of the Year award mula sa Property Report, ang nangungunang magazine

sa Asya sa larangan ng mamahaling pabahay, arkitektura at disenyo. Ang ganitong parangal ay hindi para sa isang tao lamang, kundi para sa organisasyon at sa mga bumubuo rito, na nasa likod ng tagumpay.

Mahalaga rin para sa akin ang ganitong parangal dahil galing ito sa industriyang ginagalawan ko. Pinasasalamat ko nang may pagpapakumbaba ang ganitong pagkilala sa aking trabaho at sa organisasyon ng Vista Land. Ang pagtanggap ko ng parangal ay isang oportunidad para pag-isipan ang isang isyu na hindi napag-uukulan ng pansin sa mga usapang publiko. Ang tinutukoy ko ay ang pabahay at ang papel na ginagampanan ng pamahalaan at pribadong sektor upang matugunan ang isa sa mga pangunahing pangangailangan ng tao. Ang kakulangan sa pabahay sa Pilipinas ay tinatayang nasa 3.9 milyon, at tumataas ng 3-5 porsiyento taun-taon, ayon kay Professor Enrique Soriano III. Aniya, kung 200,000 lang ang maitatayo bawat taon, ang kakulangan sa pabahay ay aabot sa 6.5 milyon sa 2030. Dagdag pa rito ang 22.8M iskuwater, ayon naman sa Homeless International, isang NGO sa United Kingdom. Gaya ng kapayapaan, ang pagkakagulo sa Mindanao, rebelyon ng mga komunista at alitan sa pagitan ng Pilipinas at China, mahalaga rin ang pabahay dahil may tuwirang kaugnayan ito sa suliranin sa kahirapan. Dahil sa aking sariling pinagdaanan, nauunawaan ko ang pangarap ng karaniwang mamamayan: ang magkaroon ng sariling bahay, pagkain sa hapag, at edukasyon para sa kanilang mga anak. Pagkatapos ng kolehiyo at pamamasukan, nagpasya akong magnegosyo sa larangan ng real estate. Naniniwala ako na sa negosyong ito, hindi lamang kami tumutulong na magkabahay ang aming mga kliyente; natutulungan din namin silang matupad ang kanilang pangarap. Bukod sa pagtupad sa pangarap ng mga Pilipino, ang aming adhikain ay magtatag ng mga komunidad, at tumulong sa pagtatatag ng bansa.”

Ayon sa German sociologist na si Ferdinand Toënnies, ang isang komunidad ay hindi lamang koleksiyon ng mga namumuhay sa isang teritoryo, kundi isang pangkating pang-lipunan na ang mga miyembro ay nabubuklod ng pagkakaisa dahil sa araw-araw na ugnayan sa iba’t-ibang mga aktibidad.

Sa Vista Land, ito ang tinatawag naming “communities,” na itinatatag batay sa makabagong plano upang maging pamayanan na kumpleto sa lahat ng serbisyo, komersiyo, at mga istraktura na tulad sa isang lungsod.

Sa nakaraang mga taon, nakapagtayo ako ng mahigit 300,000 bahay sa 95 lungsod at bayan sa 36 na lalawigan sa buong Pilipinas.

Para sa isang bansa na milyun-milyon ang iskuwater sa mga lungsod, at sa harap ng malaking kakulangan sa pabahay, kailangang matugunan ang hamon na mabigyan ng disenteng pabahay ang mga Pilipino. Ito ay isang mahalagang isyu na dapat harapin ng susunod na administrasyon

Edukasyon

Sinasaklaw nito ang estado ng pag-aaral ng mga estudyante at kalidad sa pagtuturo ng mga guro sa isang bansa. Ito ang tumutulong sa isang bansa upang maging progresibo at maunlad ngunit kay raming problemang panlipunan ang kinakaharap ng ating bansa at isa na nga rito ang edukasyon. Isang problemang nais ng matuldukan ng ating gobyerno. Sa panahon ngayon, kay rami ng kabataan ang hindi nakakapagtapos ng pag-aaral at ang pangunahing dahilan nito ay kahirapan na isa pang malaking problemang kinakaharap ng bansang Pilipinas. Ang pagkakaroon ng korupt na gobyerno ay isang dahilan kung bakit naghihirapang ating bansa. Isa pang dahilan kung bakit may mga kabataang hindi nakakapagtapos dahil nagiging rebelde ito. Maraming nakaka-impluwensiya sa mga kabataan ngayon. Tulad na lamang ng mga problemang pampamilya, pampinansiyal, at ang iba'y napapabarkada. Isa pang problemang pang-edukasyon ang mababang kalidad ng pagtuturo. Dahil nga sa mga maling metodolohiya na naituturo sa mga kabataan, inaakala nito na ito'y tama. Ang isang epektibo at magandang kalidad ng pagtuturo ay hindi napagtatagumpayan ng isang guro dahil nga kulang pa ito sa kaalaman tungkol sa kanyang napiling asignatura. Kakulangan sa pondo ay isa pang problema sa ating edukasyon, kahit na sapat ang badyet ng ating gobyerno kung hindi maayos ang paggamit nito, hindi uunlad ang Edukasyon sa ating bansa.

Mga Isyung Kinakaharap ng Pilipinas Tungkol sa Edukasyon

Sa tuwing magbubukas ang klase, ang laging nagsusumigaw na isyu ay ang lumulubhang kamangmangan ng maraming Pilipino. Ano kaya ang dahilan?

Sabi ng iba, mababa ang kalidad ng edukasyon dahil mababa ang sahod ng mga guro sa mga pampublikong pamahalaan. Kesyo hindi maasikaso ng mga guro ang pagtuturo dahil nakatutok sa pagtitinda ng tusino sa klase bilang sideline.

Tinaasan at patuloy pang tumataas ang sahod ng mga guro. Katunayan, mas mataas na ang suweldo ng mga guro sa public schools kaysa kanilang mga private counterparts. Naririyang pa rin ang problema sa lumulubhang kamangmangan. Ang isa pang sinasabing dahilan ay ang overcrowded na mga paaralan na dito'y nagsisiksikan sa isang maliit na kuwarto ang mga mang-aaral kaya hindi natuturuang mabuti. Maganda ang approach ng gobyerno sa problemang ito. Inililipat ang ibang mag-aaral sa mga pribadong paaralan at gobyerno ang sumasagot sa matrikula. Bukod pa ryan ang paglalaan ng Philippine Amusement and Gaming Corporation (PAGCOR) ng malaking budget para sa pagtatayo ng mga paaralan. Ngunit hirap pa ring makaagapay ito sa patuloy na pagdami ng tao lalo na yung mga nagsisipag-aral.

Pero para sa akin, ang pinakamatinding dahilan kung bakit dumarami ang mangmang na Pilipino ay hindi na maabot ng mga mamamayan ang napakataas na halaga ng matrikula sa mga paaralan lalu na sa kolehiyo

Kagaya ngayon, pinahintulutan na naman ng Commission on Higher Education (CHED) ang pagtataas ng matrikula ng may 313 na paaralan. Halos taun- taon na lang ay pinapayagang magtaas ng singil ang mga paaralang ito.

Naaksyonan na raw ng Department of Education ang kakulangan sa mga klasrum, subalit ang kakapusan ng paaralan ay patuloy na nagiging suliranin bunsod ng patuloy ding paglago ng populasyon. Kama-kailan, ipinagyabang ng pamahalaan na naglabas ito ng P7.3 billion para sa konstruksyon ng 7,136 klasrum sa may 4,007 pampublikong mga paaralan sa elementarya at hayskul sa buong kapuluan.

Naglabas din umano ang gobyerno ng P1 bilyon para sa repeyr o pagtatayo ng bagong iskul sa mga lugar na nasalanta ng super typhoon Yolanda. Ngunit kahapon, kasabay ng pagbubukas ng klase, nakita ang matagal nang problema sa mga pampublikong paaralan. Gaya dati, muling umapaw ang mga nagsipaso na mag-aaral. Bukod sa problema sa kakapusan sa klasrum, kulang din ang mga guro.

Maraming guro na ang hindi na masaya sa kanilang pagtuturo ‘pagkat umaangal sila sa mababang suweldo. Hindi nga ba’t nagbabanta ang mga pampublikong guro na kung patuloy na magiging bingi ang gobyerno sa hiling nila na umento sa suweldo, malamang na lumayas na lang sila sa pagtuturo. Maraming guro na nakaiisip na mangibang bansa na lamang dahil sa maliit na pasahod sa kanila.

Kaysa magturo, may ilang namamasukang domestic helper na lamang sa ibang bayan. Kapos na kapos talaga ang suweldo ng mga titser kaya kinakapos na rin ang mga tagapagturo sa kabataan. Bagama’t inaaksyonan ng DepEd ang mga nasabing problema, ang kalidad ng edukasyon sa Pilipinas ay nanatiling huli sa ilang bansa sa Asya kung kaya ang mga Filipinong mag-aaral ay kulelat, partikular sa kaalaman sa impormasyon maging sa komunikasyon sa teknolohiya.

Transportasyon

Ang transportasyon sa Pilipinas ay hindi pa gaanong maunlad, dahil sa mga sumusunod na dahilan: mga bulundunduking lugar sa bansa at mga nakakalat na mga pulo, at ang patuloy na hindi paglalaan ng pondo ng pamahalaan sa mga imprastrakturang pantransportasyon ng bansa. Subalit sa mga nakalipas na taon, ang pamahalaan ay sumisikap upang maipaganda ang sistema ng transportasyon sa bansa sa pamamagitan ng mga iba't-ibang proyektong pang-imprastrasktura.

Ang mga dyipni ay pinakatampok na anyo ng pampublikong transportasyon sa Pilipinas, at naging simbolo ang mga ito ng kultura ng bansa. Isa pang tampok na anyo ng pampublikong transportasyon ay ang de-motor na traysikel; mas- pangkaraniwan ang mga ito sa mga pook-rural. Sa mga nakalipas na taon, nagiging tampok na anyo ng pampublikong transportasyon ang mga daambakal sa bansa, lalo na sa maabalang kalakhan ng Kamaynilaan. May tatlong pangunahing sistema ng daambakal sa Pilipinas: ang Sistema ng Magaang Riles Panlulan ng Maynila na binubuo ng LRT-1 at LRT-2, ang Sistema ng Pangkalakhang Riles Panlulan ng Maynila na binubuo ng MRT-3, at ang Pambansang Daambakal ng Pilipinas (o PNR). Ang dalawang sistema na unang binanggit ay nagsisilbi lamang sa Kamaynilaan, samantala ang PNR ay sumisilbi sa Kamaynilaan at sa ilang bahagi ng Luzon. Mayroon ding mga lokomotorang singaw (*steam engines*) na matatagpuan sa Kabisayaan na gumagana sa mga gilingan ng tubo tulad ng Central Azucarera. Ang mga taksi at bus ay mga mahalaga ring anyo ng pampublikong transportasyon sa mga pook-urban ng bansa

BAGYO, BAHA, POLUSYON, MABILIS NA URBANSISASYON, MALAWAKANG PAGKAWASAK NG KALIKASAN

Ang **bagyo** ay isang sistema ng klima na may nakabukas na sirkulasyon sa paligid ng isang sentro ng mababang lugar, tumatakbo sa pamamagitan ng init na inilabas kapag umaakyat at lumalapit ang basang hangin.

Paano nabubuo ang bagyo?

Kadalasang nabubuo ang bagyo sa gitna ng karagatan kung saan ang mainit at malamig na hangin ay nagtatagpo. Ang warm air ay isang water vapor o mainit na hangin na nag-evaporate dahil sa init ng dagat at habang itoy umaakyat ay nagkakaroon ng low pressure area (LPA) sa paligid. At dahil sa low pressure na nabuo sa paligid, na-a-attract nito ang iba pang malamig sa hangin sa ibang lugar hanggang sa ang malamig na hangin ay iinit din at bubuo ng mga ulap.

Ano ang kaibahan ng TYPHOON, HURRICANE at CYCLONE?

“Typhoon” ang tawag sa bagyo na namumuo sa PACIFIC OCEAN. Ang “Hurricane” naman ang tawag sa bagyo na namumuo sa ATLANTIC OCEAN. Ang “Cyclone” naman ang tawag sa bagyo na namumuo sa INDIAN OCEAN.

Ano ang baha?

Ang baha ay ang pagtaas ng tubig sa ilog, lawa, sapa at iba pang anyo ng tubig na nagdudulot ng pag-apaw at pag-agos ng tubig sa mga karatig na mabababang lugar. Nagiging sanhi ito ng pinsala sa mga ari-arian at pagkasawi ng buhay.

Gawain ng tao na nakakapagpalala sa baha

- ✓ PAGTAYO NG BAHAY SA MGA ESTERO AT TABING-ILOG
- ✓ MALING PAGTAPON NG BASURA
- ✓ PAGKAUBOS NG MGA PUNO SA KAGUBATAN
- ✓ PATULOY NA URBANISASYON

Anu-ano ang mga uri ng baha?

1. BAHSA SA ILOG (RIVERINE FLOOD)
2. BAHSA SA DALUYAN (DRAINAGE FLOOD)
3. PAGBAHA SA MGA BAYBAYING-DAGAT (COASTAL FLOOD)

Pagkasira ng kalikasan

Dahil sa pagkasira ng kalikasan, lalo na ang mga kagubatan, ang mga pagbaha ay nagiging mas madalas sa iba't ibang sulok nga bansa. Gumagawa ng mga hakbang ang pamahalaan upang mapigilan ang tuluyang pagkasira ng kagubatan. Layunin ng Department of Environment and Natural Resources (DENR) na maprotektahan ang kalikasan mula sa kamay ng mga mapagsamantalang indibidwal at korporasyon.

Ano ang epekto ng pagkasira ng kalikasan?

1. Kakulangan sa pagkain, tubig at iba pang pangangailangan ng tao
2. Pagbagsak ng ekonomiya
3. Panganib sa kalusugan ng tao
4. Dumarami ang mahihirap na tao
5. Land, water, at air pollution
6. Stress at pagkabingi dahil sa Noise pollution

7. Lumalala ang traffic
8. Acid rain
 - 1) Ozone depletion
 - 2) Global Climate Change

Mabilisang urbanisasyon

Ang “urbanisasyon” ay ang pisikal na paglaki ng mga pook na urbano dahil sa mga pagbabago sa isang lugar. Ayon din sa mga Bansang Nagkakaisa, tumutukoy din ang urbanisasyon sa daloy ng tao mula sa mga pook na rural tungo sa mga pook urbano. May kinalaman ang urbanisasyon sa industriyalisasyon, modernisasyon at ang konsepto ng rasyonalisasyon sa sosyolohiya.

Mabilisang pagkalbo ng kagubatan ay kagagawan ng "industriyalisasyon" sa kalungsuran kung saan isang malaki at mainam na negosyo ang kahoy. At ng makalbo na ang kagubatan, ang estado at mga kapitalistang siyang dahilan nito ay biglang naging maka-kalikasan at tagapagtanggol ng reforestation. Sa datos din ng Kalikasan, hindi rin makahabol ang gobyerno at pribadong sektor sa mabilis na pagkakalbo ng kagubatan dahil sa mga proyekto.

Ano ang climate change?

Ito ang pagbabago ng klima o panahon dahil sa pagtaas ng mg greenhouse gases na nagpapainit sa mundo. Nagdudulot ito ng mga sakuna kagaya ng heatwave, baha at tagtuyot na maaaring magdulot ng pagkakasakit o pagkamatay.

Ayon sa pag-aaral, ang dalawang sanhi ng climate change ay ang:

1. Natural na pagbabago
2. Mga gawain ng tao

Talakay 6

Ako, si _____ mula sa kursong _____ ay matapat na tumutugon sa mga tanong bilang pagkatawan sa aking pagkaunawa sa katatapos na aralin.

INSTA-PICK-A-PIC

Magkaroon ng pagtalakay ang bawat isa hinggil sa kanilang pananaw sa mga suliraning kinakaharap ng inyong komunidad, at magmungkahi ng mga angkop na solusyon na maari at kayang gawin. Isulat ang iyong sagot sa loob ng kahon.

SULIRANIN	SOLUSYON
1.	
2.	
3.	

SANGGUNIAN:

Melvin Orio Mortera (2019). Pantulong sa Kontekswalisadong Komunikasyon sa Filipino:
Kursong Filipino sa Mataas na Edukasyon. Books Atbp. Publishing Corp.

https://pdfrock.com/pdf-to-docx.html?queue_id=5f3c8216421873d3178b4568

LEARNING GUIDE

Week No.: 8

PAKSA: Mga Tiyak na Sitwasyong Pangkomunikasyon

Forum, Lektyur, Seminar, Worksyap

INAASAHANG KAKAYAHAN:

Pagkatapos ng araling ito, magagawa ng bawat estudyante na:

1. magamit ang Filipino sa tiyak na sitwasyong pangkomunikasyon sa lipunang Pilipino;
2. makapagbalangkas ng gabay etikal kaugnay ng paggamit ng iba't-ibang porma ng midya;
3. makapag-ambag sa pagtataguyod ng wikang Filipino bilang daluyan ng makabuluhan at mataas na antas ng diskurso na akma at nakaugat sa lipunang Pilipino, bilang lunsaran sa mas mabisang pakikipag-ugnayan sa mga mamamayan ng ibang bansa.

NILALAMAN

Mga Tiyak na Sitwasyong Pangkomunikasyon

FORUM

Ang bawat pagpupulong ng forum ay nilikha bilang tugon sa mga partikular na prayoridad, paksa, at interes ng mga kalahok. Kung saan maaari kang umalis at asahan na makakita ng mga tugon sa mga mensahe na iyong iniwan.

Ito ay isang malaking pagtitipon sa ilalim ng mga pinunong maglalahad ng mahalagang suliranin. Maaring maglahad at magtalakay ng maraming paksa at pagkatapos ay malayang pagtatanong upang linawin ang paksang tinalakay

LEKTYUR

Ito ay naglalayon na makapagturo o makapagtanghal at makapagbatid ng isang ideya sa tao.

Ginagamit ang lektyur upang:

- makakilala ng bagong asignatura
- makapagbuod ng isang talakay na usapin
- maiugnay ang teorya sa aktwal na gawain

Kabutihan ng Lektyur

- Ang lektyor ay nagbibigay ng orihinal na ideya at mga pagtuturo na nagmula sa materyal na nakikita sa libro.

- Mas kontrolado ng instruktur ang pagdaloy ng pagtuturo at mas mabibigyang kahalagan ang objektib, layon at daloy ng presentasyon. Mas nabibigyan-pansin din nila ang mga estudyante at mas mabilis natutugunan ang mga tanong ng mga estudyante.

SEMINAR

Ang tagalog ng salitang 'seminar' ay **BINHISIPAN**.

Ang salitang ito ay galing sa dalawang salitang **BINHI at ISIPAN**.

Ang ibig sabihin ng binhi ay buto ng itinanim at kailangan mong alagaan upang ito'y lumaki at mamunga.

Ang isipan naman ay ang parte ng katawan ng tao na ginagamit upang tayo ay makapag-isip ng tama at makapag desisyon.

Kapag ang mga salitang ito ay pinagsama, ito ay magiging binhisipan o seminar. Ang ibigsabihin nito at lugar kung saan mas pinalalalim nito ang iyong kaalaman upang ang isang tao ay lumago at magkaron ng karagdagan o bagong kaalaman upang ito ay magbunga ng magagandang resulta.

Halimbawa ay ang seminar sa trabaho. Ang seminar sa trabaho ay magbibigay ng karagdagan at bagong kaalaman sa larangan na kaniyang napili.

WORKSYAP

Ito ay tumutukoy sa isang pantas-aral, pangkat ng talakayan, o iba pa, na nagbibigay-diin sa pagpapalitan ng mga ideya at pagpapakita at paggamit ng mga diskarte, kasanayan, atbp. Ito ay nagbibigay diin sa paglutas ng problema, pagsasanay sa kamay, at nangangailangan ng paglahok ng mga kalahok. Ang mga worksyap ay nakakakuha ng mga kalahok na ganap na kasangkot sa proseso ng pag-aaral: maliliit at malalaking talakayan ng grupo, mga aktibidad at pagsasanay, mga oportunidad na magsanay sa pag-aaplay ng mga konsepto na iniharap

Ang worksyap ay dapat magsimula mula sa batayan ng maraming mga pag-uusap na may ilang mga sumasalakay na punto pagkatapos na naglilingkod upang tukuyin ang mga pangunahing uri ng pagawaan. Mayroong base sa dalawang uri ng mga worksyap na pinakamainam para sa LISA conference. Maraming iba pa ngunit mas ma lamang na magkasya o magtrabaho nang maayos sa istraktura at layunin ng pagpupulong.

Ito ay dapat na nakatuon sa isang karaniwang layunin ng pagtatag o paglipatng baseline ng ilang uri. Dapat maghangad upang makagawa ng mga mahahalagang resulta sa anyong isang ulat o pagtatanghal na maaaring gabay sa iba sa parehong direksyon. Mahalagang tandaan na walang isang worksyap ang inaasahang makumpleto ang lahat ng bagay na may kaugnayan sa paksa sa isang sesyon. Ang ilan ay nakakamit na ngunit maraming nangangailangan ng maraming taon at maraming mga pagpupulong. Ito ay dapat na inaasahan at pinapayagan.

Ang mga workshop ay nagbibigay ng mga mahalagang lugar para sa mga dadalo kung saan ay may direktang tugma. Ito ay maaaring isang maliit na hanay ng mga dadalo kumpara sa buong kumperensyang unit. Ito ay nangangahulugan na ang ilang mga taon kung hindi man ay darating ay pinili na dumalo.

Ang ilang mga worksyap, tulad ng mga nasa pagkakaiba-iba, ay hindi maaaring maging popular. Gayunpaman, tinutugunan nila ang isang kritikal na pangangailangan sa industriya at nagbibigay ng pagkakataon para sa kumperensya na magkaroon ng epekto kung saan kinakailangan ang isang tao.

Mga halimbawa ng mga Tiyak na Sitwasyong Pangkomunikasyon

Tingnan natin sa link na ito. https://www.youtube.com/watch?v=qe1Koa_U98o

Talakay 6 _____

*Ako, si _____ mula sa kursong
_____ ay matapat na tumutugon sa mga tanong bilang pagkatawan
sa aking pagkaunawa sa katatapos na aralin.*

SANGGUNIAN:

<https://www.scribd.com/document/409669165/Paksa-5-Mga-Tiyak-Na-Sitwasyong-Pangkomunikasyon>

https://pdfrock.com/pdf-to-docx.html?queue_id=5f3c8216421873d3178b4568

https://www.youtube.com/watch?v=qe1Koa_U98o

<https://brainly.ph/question/1829601>